

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 16.8.2011
COM(2011) 494 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Годишен доклад относно Инструмента за стабилност през 2010 година

{SEC(2011) 1000 окончателен}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Структура на Инструмента за стабилност.....	3
3.	2007—2009 г.....	4
4.	Преглед за 2010 г.	5
5.	Реакция при кризи или при възникващи кризи (член 3, Регламент за ИС)	5
5.1.	Каква беше реакцията при кризи по линия на ИС през 2010 г.?.....	5
5.2.	Кой участва в дейностите, свързани с реакцията при кризи по линия на ИС?	8
6.	Заплахи за законността и реда (член 4, параграф 1, Регламент за ИС)	9
7.	Смекчаване на риска по отношение на химични, биологични, радиологични и ядрени материали (СВРН — член 4, параграф 2, Регламент за ИС)	10
8.	Изграждане на предкризисен и следкризисен капацитет (член 4, параграф 3, Регламент за ИС)	11
9.	Заключение.....	12

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият четвърти годишен доклад се представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите в съответствие с изискването за отчетност, постановено в член 23 от Регламент (ЕО) № 1717/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. за установяване на Инструмент за стабилност (Регламент за ИС).

В доклада се извършва преглед на начина, по който е бил използван Инструмента за стабилност (ИС) през 2010 г., за да се окаже въздействие на кризи и да се реагира на заплахите в целия свят. Годишният доклад се допълва от работен документ на службите на Комисията, предоставящ обща актуализирана информация за изпълнението на текущите мерки за реакция при кризи, класифицирана по местоположение и дългосрочни програми. Дейности по линия на ИС са предприети от широк спектър изпълнителни органи, включително ООН и други международни и регионални органи, агенции на държави-членки на ЕС, НПО и други участници от гражданското общество.

2. СТРУКТУРА НА ИНСТРУМЕНТА ЗА СТАБИЛНОСТ

Инструментът за стабилност е ключов инструмент за външна помощ, който дава възможност на ЕС да помогне за предотвратяване и реакция при кризи или при възникваща кризи и за създаването на стабилна и сигурна среда. В членове 3 и 4 на Регламента за ИС¹ се определят видовете дейности, които могат да получат подкрепа по този инструмент.

В член 3 се предвижда „помощ в отговор на ситуация на криза или на възникваща криза“, за да се отговори на сериозните политически и конфликтните ситуации, големите природни бедствия, а понякога и сложна комбинация от двете ситуации, като например тези, възникнали в Пакистан и Хаити през 2010 г. Тези мерки могат да бъдат „изключителни мерки за помощ“², или „програми за временни мерки“³, ограничени до случаи, при които основните инструменти за външна помощ⁴ не могат да бъдат мобилизирани достатъчно навременно или по подходящ начин или, когато се появяват

¹ Регламент (ЕО) № 1717/2006 от 15 ноември 2006 г. за установяване на Инструмент за стабилност. ОВ L 327/1 24.11.2006 г.

² Максимална продължителност от 18 месеца с ускорени процедури за приемане и изпълнение на програми за по-малко от 20 млн. EUR, за приемане на решения, както е предвидено в Регламент (ЕО, Евра том) № 1605/2002 от 25 юни 2002 г. относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности, изменен, наричан „Финансовият регламент“ и Регламент (ЕО, Евра том) № 2342/2002 на Комисията от 23 декември 2002 г. относно определянето на подробни правила за прилагането на Финансовия регламент, наричан „Правилата за прилагане“.

³ Програми, които се основават на изключителни мерки за помощ, които имат за цел създаването на условия за изпълнението на политиките за сътрудничество на ЕС. Те не са предмет на същите срокове като изключителни мерки за помощ, но имат дълги процедури за вземане на решения, включително Ко митология.

⁴ Инструмент за предприєдинителна помощ (ИПП); Европейски инструмент за съседство и партньорство (ЕИСП); Инструмент за сътрудничество за развитие (ИСР); Европейски фонд за развитие (ЕФР), Европейски инструмент за демокрация и човешки права (ЕИДЧП) и т.н.

възможности за реакция, с цел предотвратяване, смекчаване, или разрешаване на кризи. Мерките по линия на ИС често допълват Общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО)⁵ и други дейности като част от всеобхватна реакция на ЕС при кризи. Инструментът допринася значително за „обвързването на помощта, възстановяването и развитието“⁶.

В член 4 се предвижда програмируем компонент на инструмента, който обхваща дългосрочните дейности по линия на ИС, насочени към три области:

Член 4, параграф 1: Заплахи за сигурността и безопасността в трансрегионален план;

Член 4, параграф 2: Смекчаване на риска по отношение на химични, биологични, радиологични и ядрени материали; както и

Член 4, параграф 3: Изграждане на предкризисен и следкризисен капацитет⁷.

3. 2007—2009 г.

До края на 2009 г. ИС беше доказал своите качества за реакция при конфликт и криза на световно равнище, с дейности, насочени към справяне със заплахите за сигурността на национално и регионално равнище, както и към изграждане на капацитет за реакция при кризи и за предотвратяване на конфликт чрез навременна, ефикасна и допълваща намеса.

Значителен брой от мерките по ИС в съответствие с член 3 на Регламент за ИС бяха разработени за допълване на хуманитарната помощ, с цел засилване на обвързването между помощта, възстановяването и развитието, или за съдействие при постигането на политическите цели на мисиите по линия на ОПСО. Бяха мобилизирани общо 350 млн. EUR за 100 отделни дейности в 48 страни по света. Географският обхват беше голям: около 25 % бяха насочени към Африка; 20 % към Азия; 18 % към Близкия изток; 15 % в Западните Балкани и Източна Европа; 11 % в Латинска Америка и 11 % за Централна Азия и Южен Кавказ.

По отношение на член 4 Комисията прие новата многогодишна индикативна програма за периода 2009—2011 г., в която се предвижда предоставянето на сума, достигаща 225 млн. EUR, за три приоритетни области: i) подкрепата за международните усилия, насочени срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, чрез контрол на химични, биологични, радиологични и ядрени материали или агенти, контрол на стоки с двойна употреба и пренасочване на знанията на учените, занимаващи се с разработка на оръжие, към мирни дейности; ii) борбата с трафика на хора, тероризма и организираната престъпност; и iii) мерки, насочени към укрепване на международния и регионалния капацитет за анализ, предотвратяване и реакция при заплахи за стабилността и човешкото развитие.

⁵ Обща политика за сигурност и отбрана.

⁶ LRRD

⁷ Известен също като „Партньорството за укрепване на мира“ (ПУМ) по линия на ИС.

4. ПРЕГЛЕД ЗА 2010 Г.

Общият наличен бюджет за ИС през 2010 г. бе 213,559,000 EUR, което представлява увеличение с 15 % спрямо 2009 г. 21 млн. EUR от тях бяха предоставени за трансгранични заплахи (член 4, параграф 1, ИС), 41 млн. EUR — за смекчаване на риска по отношение на химични, биологични, радиологични и ядрени материали (член 4, параграф 2, ИС) и 20 млн. EUR за изграждане на предкризисен и следкризисен капацитет (член 4, параграф 3, ИС). Остатъкът в размер на 131,559,000 EUR бе за реакция при кризи или при възникващи кризи (член 3, ИС). За всички тези средства бяха поети задължения.

Посредством редовни писма до Комитета по политика и сигурност Съветът беше уведомяван относно планирането на помощта на ЕС и актуализациите по изпълнението на текущите мерки. Работната група по конфликтите, сигурността и развитието, създадена в рамките на процедурата по демократичен контрол на ИС, проведе четири заседания. През септември Европейската комисия, заедно с Европейския парламент, организира и фотоизложба, свързана с Инструмента за стабилност, на която бяха показани усилията за предотвратяване на конфликти на територията на 11 държави.

С оглед на бъдещето — на 2 и 3 декември 2010 г. се проведе семинар на високо равнище относно използването на Инструмента за стабилност за справяне с дългосрочните заплахи за сигурността, който постави началото на дебата относно Стратегическия документ за ИС за периода 2012—2013 г. На него присъстваха широк кръг заинтересовани страни от гражданското общество, представители на държавите-членки и институциите на ЕС.

5. РЕАКЦИЯ ПРИ КРИЗИ ИЛИ ПРИ ВЪЗНИКВАЩИ КРИЗИ (ЧЛЕН 3, РЕГЛАМЕНТ ЗА ИС)

5.1. *Каква беше реакцията при кризи по линия на ИС през 2010 г.?*

Като илюстрация на дейностите през 2010 г. по-долу са изложени някои кратки описания на програми, които показват обхвата и голямото многообразие на проблемите, с които ИС се налага да се справи. В приложение на работния документ на Комисията са посочени пълните подробности за всички програми по линия на ИС, които са в процес на изпълнение през 2010 г. Всички програми през 2010 г. са изключителни мерки за помощ. Временни мерки не бяха приложени. Географското разпределение през 2010 г. е с глобален мащаб, като обхваща всички континенти, с изключение на Австралия и Антарктика: 19,3 млн. EUR в Африка; 17,8 млн. EUR в Близкия изток; 550 000 EUR в Източна Европа и Западните Балкани; 39 млн. EUR в Южна и Западна Азия; 8,7 млн. EUR в Югоизточна Азия; 17,1 млн. EUR в Централна Азия и Южен Кавказ; и, накрая, 29,1 млн. EUR в Латинска Америка⁸.

Хаити: ЕС имаше възможност да реагира бързо на опустошителните последици от земетресението на 12 януари 2010 г. благодарение, освен всичко друго, на намесата на Инструмента за стабилност. Европейската комисия и държавите-членки на ЕС изиграха

⁸ В процентно изражение: 14,7 % Африка; 13,5 % в Близкия изток; 0,4 % в Европа; 29,6 % в Югозападна Азия; 6,7 % в Югоизточна Азия; 13 % в Централна Азия и Южен Кавказ; 22,1 % в Латинска Америка.

ключова роля в интензивната „оценка на потребностите след бедствието“ (PDNA), която получи финансиране от Инструмента за стабилност. Тази оценка бе извършена съвместно с ООН и Световната банка при подготовката на конференцията на донорите в Ню Йорк, където за първи път заместник-председателят/върховният представител Катрин Аштън бе упълномощена да представи цялостното финансово участие от ЕС за възстановяване след бедствия в размер на 1,2 млрд. EUR. В този контекст ИС допринесе с 5 млн. EUR за управляваната от Програмата на ООН за развитие (ПРООН) схема „пари в брой срещу работа“, която помогна при първоначалните операции по отстраняване на остатъците от разрушенията и допринесе за бързото подновяване на микроикономиката около многобройните неформални лагери за вътрешно разселени лица. По-късно през същата година чрез ИС бе стартирана програма на стойност 14,5 млн. EUR за подобряване на капацитета за готовност при природни бедствия на службите за гражданска защита в Хаити. Тази програма се осъществява в партньорство със службите за гражданска защита от пет държави-членки на ЕС, в тясно сътрудничество с ГД „Хуманитарна помощ“ (ГД ЕЧНО).

В политическо отношение ИС също така финансира мисиите за стратегически насоки на високо равнище за ръководството на Хаити. Тези партньорски мисии, водени от бивши световни лидери, са насочени към въпроси, свързани с успешното възстановяване на държавата. Още 5 млн. EUR бяха заделени за подпомагане на президентските избори през 2010 г., които бяха от решаващо значение — помощ, която бе допълнение към дейността на мисията на ЕС от експерти по изборите, финансирана в рамките на инструмента ЕИДПЧ. Цялостното финансово участие на ИС в рамките на тези програми надхвърли 25 млн. EUR през 2010 г.

Пакистан: Случаят с Пакистан показва многофункционалността на ИС. Бяха мобилизирани две мерки за спешни действия, за да се реагира последователно на (1) политическата криза в Северозападния регион, граничещ с Афганистан, като се финансира оценката на потребностите след конфликт (PCNA), а впоследствие — пакет за възстановяване след конфликт на стойност 15 млн. EUR, и 2) три месеца по-късно, бе въведена програма за бързо възстановяване на стойност на 18 млн. EUR, която допълни хуманитарна помощ от ЕС след безпрецедентното наводнение.

Судан: В контекста на подготовката за референдума през януари 2011 г. относно самоопределянето на Южен Судан ИС предостави подкрепа за организацията по провеждането на референдума, за воденето на преговори между Северен и Южен Судан относно договорености след периода на референдума, както и за „мирни дивиденди“ чрез предоставянето на основни услуги за населението на Судан“. С тази подкрепа се запълва финансовия вакуум до момента, в който Европейският фонд за развитие поеме финансирането по-късно през 2011 г.

Киргизстан: След народното въстание, при което беше свален президентът Kurmambek Bakiyev, и ожесточените междуетнически сблъсъци през юни 2010 г. в южната част на страната, при които имаше повече от 400 смъртни случая и бяха разселени 375 000 души, широкомащабната ранна намеса на ИС постигна забележителните резултати. Програмата допринесе за: съставянето, консултациите и разпространението на нова конституция; финансирането и организирането на референдум на 27 юни за приемането на тази конституция и парламентарните избори на 10 октомври; възстановяването най-късно до декември на 400 от жилищата, които са били повредени или унищожени по време на сблъсъците през юни. Освен това беше създадена независима международна анкетна комисия, както и Службата на върховния комисар на ООН за правата на човека

в Osh, в която се получиха повече от 1 500 обаждания през първите 8 месеца, и която предостави над 7 000 безплатни правни консултации през периода от междуетническите сблъсъци през юни 2010 г. до сега.

Филипини: Правителството на Филипините и Ислямският фронт за освобождение на море⁹ отправиха молба към ЕС да допринесе за техния мирен процес като стане активен участник в международен екип за мониторинг, като ръководи надзора върху спазването на задълженията на двете страни, свързани с хуманитарните дейности и дейностите за възстановяване и развитие в южната част на страната. След приемането на молбата от страна на Съвета, бе определена намеса по линия на ИС, която възлиза на 3 млн. EUR и която е от важно политическо значение. С нея се предоставя подкрепа на екипа на ЕС, и паралелно с това — средства за НПО за мониторинг на дейности по защитата и подкрепя процеса на политически диалог чрез Международната контактна група, председателствана от Малайзия.

Грузия: Дейностите по линия на ИС от 2008 г. до 2010 г. в Грузия бяха от ключово значение за предоставянето на възможност на ЕС да присъства в засегнати от конфликти области, особено в Абхазия, и за включване на други заинтересовани страни, като например местни и международни НПО, международни организации и други донори. Дейностите са в съответствие със стратегията на ЕС в Южен Кавказ и допълват хуманитарната помощ и подкрепа на ЕС, предоставена в рамките на годишните планове за действие на Европейската политика за съседство (ЕПС) след август 2008 г. Намесата, насочена към справяне с такива проблеми като бързото възстановяване, социално-икономическото реинтегриране на разселени лица, политическия диалог и мерките за изграждане на доверие, отговори на различните потребности на местното население по един гъвкав начин и бе насочена към нуждите от допълняемост. Особено успешен беше създаденият през 2010 г. Механизъм за бързо реагиране, с цел изграждане на доверие (Confidence Building Early Response Mechanism), който финансира и даде възможност за изпълнението на около 68 малки проекта между общности както в Грузия, така и в Абхазия. Осигурено е тясно сътрудничество с мисията на ЕС по линия на ОПСО, чиято роля е да анализира и наблюдава процеса на стабилизация, като засилва водещата роля на ЕС за намаляване на напрежението в региона.

Кризата, свързана със сомалийските пирати: Като част от всеобхватен подход на ЕС за решаването на проблема с пиратството в крайбрежните води на Сомалия, посредством Инструмента за стабилност и заедно със Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН) се разработиха програми за подкрепа на съдебни процеси срещу пиратите. Сключените с Кения и Сейшелските острови споразумения се прилагат съответно от май 2009 г. и от началото на май 2010 г. Те допълват военноморската операция ATALANTA, провеждана от EUNAVFOR в рамките на ОПСО, чиито успех зависи от съдебните процеси срещу лица, заподозрени в пиратство в страни от региона. Този пример не само показва връзките между дейностите по ОПСО и ИС, но също така доказва бързината на реакцията при кризи на ИС: след завършването на мисията в Мавриций през септември 2010 г. беше достатъчна само една седмица, за да се изготви програмата и да се вземе официално решение¹⁰ за

⁹ MILF

¹⁰ Бързо одобрение е възможно чрез решение за финансиране по ИС, с което се създаде „инструмент за политически съвети, техническа помощ и посредничество“ (с бюджет от 20 млн.

предоставяне на 1, 08 млн. EUR в подкрепа на съдебните процеси срещу пиратството там — точно преди срещата между заместник-председателя/върховния представител Катрин Аштън и министър-председателят на Мавриций. Това ѝ даде възможност да потвърди конкретното ангажиране на средства от ЕС за подкрепа на мавританските граждани, което помогна при преговорите за сключване на споразумение между ЕС и Мавриций за трансфер на лица, заподозрени в пиратство.

5.2. Кой участва в дейностите, свързани с реакцията при кризи по линия на ИС?

Мерките за реакция при кризи по линия на ИС са изготвени в тясно сътрудничество с различни партньори: гражданското общество и публичните администрации, държави-членки, институции на ЕС, трети страни и международната общност. Делегациите на ЕС играят ключова роля, като гарантират ранно предупреждаване и като разработват идеи за проекти. През 2010 г. по-голямата част от новите мерки, включително всички 13 конкретни решения за финансиране¹¹ и шест дейности в рамките на „Инструмента за политически съвети и посредничество“¹², бяха „делегирани“¹³ за изпълнение на делегациите на ЕС в съответните населени места. Това позволява договорите да бъдат договорени с изпълнителните организации своевременно и да бъде извършван мониторинг на изпълнението на тези чувствителни проекти в непосредствена близост. В резултат на това делегациите на ЕС отговарят за 78 % от поетите задължения и 85 % от плащанията по линия на ИС през 2010 г.

Някои делегации, чиято работа по програми по ИС е особено натоварена, са подпомагани чрез специализиран персонал, финансиран от бюджетния ред за административна подкрепа по ИС. Броят на служителите на място в делегациите на ЕС, занимаващи се с дейности по линия на ИС, се повиши на 22, като осем служители за регионално планиране на реакция при кризи помагат на седалището на ЕС при определяне на ефективната намеса, а 14 са ръководители на проекти по линия на ИС в делегациите със значителен портфейл по ИС.

Съществува широк кръг от партньори, отговорни за осъществяване на помощта по ИС, както може да се види в таблицата по-долу:

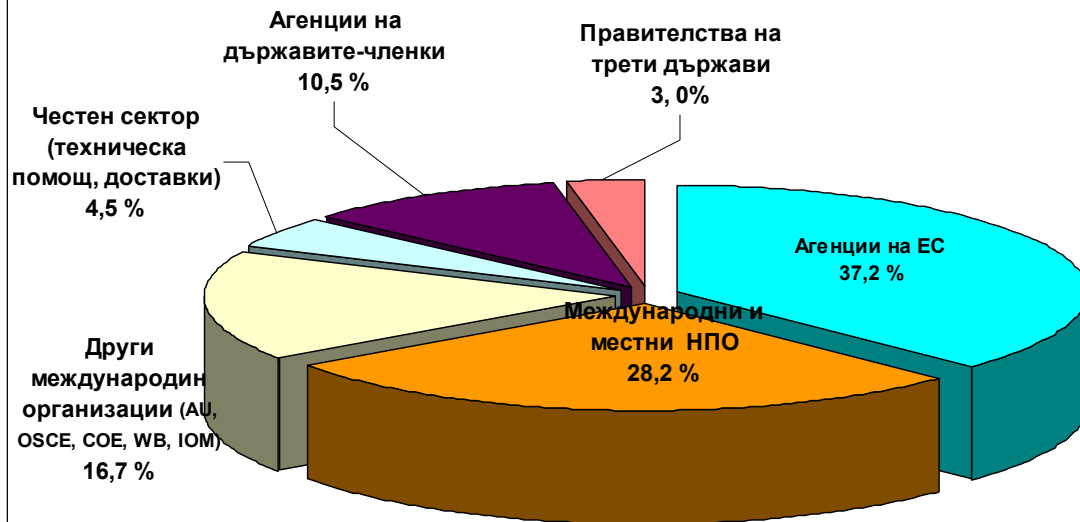
EUR през 2010 г.), по който могат да се мобилизират средства до 2 млн. EUR за всяка една дейност след одобрението на Генералния директор на предишната Генерална дирекция „Външни отношения“ на Комисията.

¹¹ Решение на Комисията за използването на финансиране от ЕС.

¹² ИПСП, който сам по себе си е решение за финансиране, определя условията, при които за действия с по-малък мащаб от определен вид могат да се вземат решения по-бързо.

¹³ Правната и финансовата отговорност за използването на финансиране от ЕС, включително правомощието да се подписват и да се изменят договори при необходимост, се прехвърля от седалището на Европейската комисия на съответната делегация.

**Инструмент за стабилност - реакция при кризи
Партньори по изпълнението: 2007—2010 г.**

Разглеждането на целия период 2007—2010 г. дава по-точна представа отколкото съсредоточаването върху една определена година. Сред различните партньори — недържавните участници са изпълнили 32 % от бюджета на ИС, а ООН — 37 %. Участието на ООН е от важно значение поради нестабилността на районите, в които се използва ИС, и органите на ООН са често едни от малкото със засилено присъствие в рамките на отделните страни, които са в състояние да реагират бързо благодарение на своите стабилни мрежи на местно равнище. Броят на партньорите в неправителствения сектор, които притежават умения в областта на предотвратяване на конфликти и укрепване на мира и които развиват своя административен капацитет за управление на средствата от ЕС, продължи да расте, и изпълнението на дейности по линията на ИС все по-често се предоставя на НПО. През 2010 г. секторът на НПО изпълни почти половината¹⁴ от бюджета, предоставен за готовност за действия при кризи¹⁵.

6. ЗАПЛАХИ ЗА ЗАКОННОСТТА И РЕДА (ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 1, РЕГЛАМЕНТ ЗА ИС)

Програмите, разработени в контекста на трансрегионалните заплахи, са съсредоточени върху изграждането на капацитет в тясно сътрудничество с държавите бенефициери. Обикновено капацитетът за сигурност се укрепва първо на национално, след това — на

¹⁴ 48 %

¹⁵ Член 4, параграф 3 на Регламент ИС

регионално, и накрая — на трансрегионално равнище. В рамките на индивидуален подход в даден регион се определят ключови държави и се засилва капацитетът на местните звена за правоприлагане и сигурност чрез установяване или засилване на специализирани междуведомствени звена. Регионалните координационни функции се определят, като се използват съществуващи структури, когато е възможно, за да се насърчи регионалното и трансрегионалното сътрудничество. Обменът на информация се насърчава чрез регионални информационни системи. Обхванати са различни области: борбата с трафика и организираната престъпност по веригата на разпространение на кокаина и хероина; незаконният трафик на огнестрелни оръжия и експлозивни материали; повишаването на морската сигурност и безопасност по критичните морски плавателни пътища и изграждането на капацитет в регионите, засегнати от тероризма.

През 2010 г. са били поети задължения в размер на 21,5 млн. EUR за дейности в горепосочените области, с общо около 7 млн. EUR за плащания. През 2010 г. повече от 100 експерти от специализираните публични или частно-публични организации в държавите-членки на ЕС, ангажирани от ЕСФ¹⁶, обединиха силите си и предоставиха своите специфични знания и експертиза, както и техническа информация за идентификация и подробно планиране на дейностите по линия на ИС, включително Годишната програма за действие за 2011 г., и улесниха цялостното изпълнение на дейностите, определени в предишни годишни програми за действие.

7. СМЕКЧАВАНЕ НА РИСКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ХИМИЧНИ, БИОЛОГИЧНИ, РАДИОЛОГИЧНИ И ЯДРЕНИ МАТЕРИАЛИ (CBRN — ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 2, РЕГЛАМЕНТ ЗА ИС)

В исторически план дейностите в повечето области бяха насочени към бившия Съветски съюз. През 2010 г. бяха положени усилия за разширяване на географския обхват на програмата. Обхватът беше разширен, за да включи Средиземноморския басейн, Близкия изток, Югоизточна Азия, Централна Азия, Южен Кавказ и Африка. Общият брой на страните, които бяха включени наскоро в допълнение към бившия Съветски съюз, е около 40.

Програмата за устойчивост срещу химична, биологична, радиологична и ядрена заплаха е насочена към подобряване на културата на безопасност чрез разпространяване на най-добри практики и повишаване на общото ниво на информираност относно сигурността и безопасността. Преди 2010 г. различните области бяха обхванати поотделно¹⁷. От 2010 г. насам „центрове за високи постижения“, създадени по силата на Инструмента, осигуряват единна и интегрирана платформа за дейности във всички тези области.

¹⁶ Инструмент за експертна помощ, в който са включени специалисти от публични или частно-публични организации от целия ЕС. От 2008 г. насам експерти от около 60 организации в 17 държави-членки са извършили над 100 мисии.

¹⁷ Напр. контрол на износа на стоки с двойна употреба, незаконен трафик, пренасочване на бивши учени, занимаващи се с разработка на оръжие, култура на безопасност и сигурност.

8. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРЕДКРИЗИСЕН И СЛЕДКРИЗИСЕН КАПАЦИТЕТ (ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 3, РЕГЛАМЕНТ ЗА ИС)

През 2010 г. годишната програма за действие на ИС относно дейностите, свързани с „Партньорството за укрепване на мира“¹⁸ продължи и доразви групи дейности, които бяха подкрепяни през предходните години. Програмата, която започна през април 2010 г., беше съсредоточена върху следните дейности:

- i) изграждане на общ капацитет на недържавните участници за реагиране при кризисни ситуации и улесняване на диалога между гражданското общество и институциите на ЕС по въпросите, свързани с укрепването на мира;
- ii) сътрудничество с международни организации, и по-специално тези от ООН, относно поредица от тематични въпроси (включително природните ресурси и конфликти, намаляване на риска от бедствия, както и разоръжаване, демобилизация и реинтеграция); както и
- iii) съвместна работа със съответните органи на държавите-членки на ЕС, свързана с обучението на полицейски и граждански експерти за участие в граждански мисии за стабилизиране.

През годината изпълнението на дейностите, финансирани по предишни годишни програми за действие, продължи в тематични области като оценка на потребностите в периода след конфликт и бедствие, подобряване на данните за помощта след края на конфликта, посредничество и диалог, както и реформа на сектора за сигурност в партньорство с агенциите на ООН и Световната банка. Бяха осъществени конкретни дейности с Африканския съюз и Лигата на арабските държави, за да се засили капацитетът им за ранно предупреждение.

„Партньорството за укрепване на мира“ е насочено към подобряване на диалога с гражданското общество по въпросите, свързани с укрепването на мира. През март бе проведена консултативна среща на ЕС и Сомалия. Освен това започна да функционира и мрежа за диалог с гражданското общество¹⁹ за улесняване на диалога с недържавните участници с оглед предоставянето на информация относно процеса на вземане на решения на ЕС. През 2010 г. бяха проведени две срещи на ниво политика: „Изграждането на мира и ситуации на несигурност“ и „Участие на жените в процесите, свързани с мира“, последната от които бе проведена след честването на 10-та годишнина от Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН²⁰ относно жените, мира и сигурността. Значителният напредък в рамките на съвместната инициатива на ЕС/ООН за връзките между природните ресурси и конфликтите е показателен пример за това, как извършената работа през 2010 г. е подобрила политическия диалог в международната общност. Бяха разработени проучвания в области, свързани със земята, добивната промишленост, недостига на природни ресурси, и конфликтите. В Брюксел и в Колежа на ООН за персонал в Торино съвместно бяха организирани квалификационни курсове с участието на представители от ЕС, ООН и организации на гражданското общество.

¹⁸ Годишната програма за действие за 2010 г. бе приета от Европейската комисия на 31 март 2010 г. (http://www.eeas.europa.eu/ifs/docs/Annual_2010_Action_programme_en.pdf).

¹⁹ Под управлението на Европейското бюро за връзка в областта на укрепване на мира (EPLO).

²⁰ Резолюция 1325 на СС на ООН

Беше отбелязан и значителен напредък в работата по привеждането в действие на съвместната декларация относно оценката на потребностите в периода след бедствие и след криза, подписана от ЕС, ООН и Световната банка през септември 2008 г.²¹ В рамките на две отделни дейности бяха разработени и внедрени съвместни методологии и инструменти за прилагане, и бяха организирани обучения. През 2010 г. бяха организирани много съвместни обучения/информационни срещи за редица целеви групи, които обхващаха въпроси от общи въвеждащи сесии относно оценката на потребностите в периода след бедствие и след криза до семинари на експерти на високо ниво за участници и персонал от ЕС, ООН и Световната банка. Проведоха се и работни срещи от експерти за усъвършенстване на методиките и за разработване на съвместни наръчници/инструменти, които да бъдат използвани от секторни експерти, участващи в мисии по оценка на потребностите в периода след бедствие и след криза.

Като част от усилията на ЕС за повишаване на гражданския капацитет за управление на кризи бяха публикувани две покани за представяне на предложения²² за предоставяне на специализирани програми за обучение, насочени към подобряване на способностите и уменията на персонала, работещ в мисиите за управление на граждански кризи, и на полицейските служители, които вероятно ще бъдат използвани в кризисни ситуации. Тези дейности ще бъдат извършени през 2011 г.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въведените през 2010 г. мерки по линия на ИС, в допълнение към регионалните и тематични инструменти на ЕС за развитие и хуманитарната помощ и мисиите на ОПСО, помогнаха на ЕС за опазването на мира, предотвратяването на конфликтите и укрепването на международната сигурност, в съответствие с член 21 от Договора за Европейския съюз. Понастоящем в своята четвърта година и с бюджет, който се е увеличил с 59 % — от 139,123,000 през 2007 г. до 213,559,000 през 2010 г., Инструментът за сигурност е достатъчно стабилен за справяне с предстоящите предизвикателства, като тези, които се появиха в Северна Африка и страните от Близкия изток в началото на 2011 г. В края на 2010 г. започна извършването на външна оценка на Инструмента за стабилност, за да се проверят постигнатите досега резултати по компонентите „готовност и реакция при кризи“ по ИС и да се помогне за подобряването на подхода на ИС относно мерките за реакция при кризи и стратегиите за планиране по компонента „готовност при кризи“, които ще бъдат предприети в бъдеще. В оценката се стига до заключението, че ИС е *уникален инструмент в рамките на структурите на ЕС за мир, сигурност и развитие*. Членове 3 и 4, параграф 3 запълват сериозната празнината по отношение на стратегиите, финансирането и капацитета и дават възможност на ЕС да подкрепя широк кръг от важни инициативи, свързани с готовността за действие и реакцията при кризи. Разработването и управлението на Инструмента доведе до значителен брой постижения, които трябва да бъдат признати и които имат важен принос за мира и стабилността в световен мащаб. Пълният доклад е бил предаден на Комитета на ИС през юли 2011 г.

²¹ PCNA/PDNA (Post-Conflict Needs Assessments/Post-Disaster Needs Assessments)

²² Договорът за обучението по гражданско управление на кризи беше подписан през декември 2010 г. с водеща агенция на консорциум от органи за обучение от 13 държави-членки на ЕС.

Със създаването на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) в края на 2010 г. и на Службата за инструментите в областта на външната политика на Комисията (FPI) поддържането на тесни работни взаимоотношения в рамките на Комисията, особено между службите за управление на хуманитарната помощ, сътрудничеството за развитие и инструментите за външна политика, с Европейската служба за външни действия, с делегациите на ЕС и с ЕС като цяло ще бъде от първостепенно значение за гарантиране ефикасността на ЕС и ИС при справянето с кризи в бъдеще.